

A kukorica kártevői – aktuális és jövőbeli kihívások

Farkas István

Vas Megyei Kormányhivatal
növényvédelmi zoológus

Agroinform Kukorica Webinárium, Budapest

2025. október 15.

Vetésterület jelentős csökkenése

Fontosabb szántóföldi növények vetésterülete				
	2015	2023	2024	2025
(ezer hektár)				
Őszi búza	992,1	1 033,3	874,6	978,3
Kukorica	1 164,9	788,6	906,8	770,2
Napraforgó	625,2	674,0	691,1	717,2
Árpa	297,3	425,2	293,0	297,9
Repce	225,6	193,3	174,6	143,8
Lucerna	137,4	217,1	215,8	233,1
Szója	72,6	59,9	112,2	79,2

Forrás: KSH

Globális felmelegedés
Csapadékeloszlás
Aszály
Hősokk
Toxinfertőzöttség
Piaci környezet....

Kártevőpopulációk
koncentráltabb fellépése

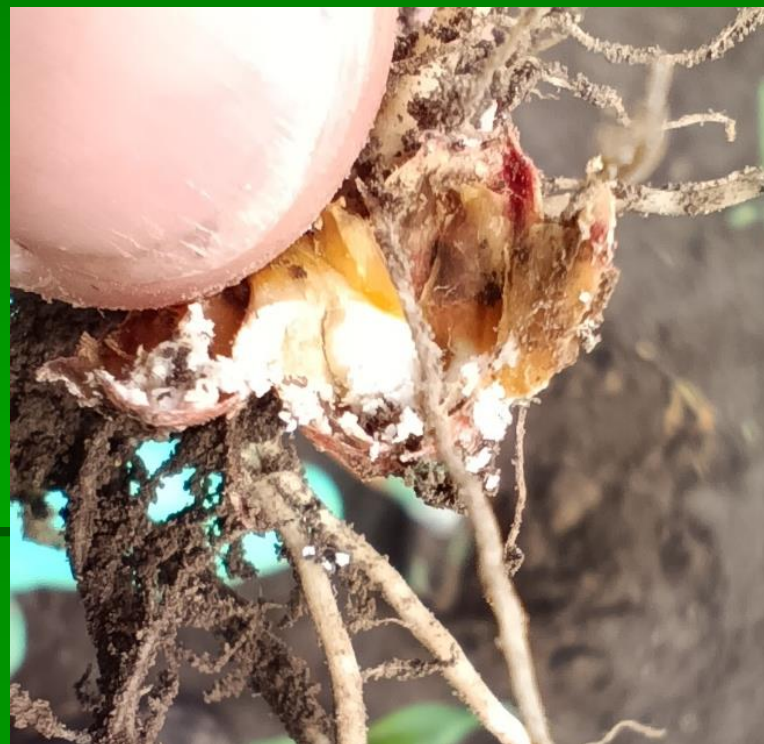
Tapasztalat - Csepreg

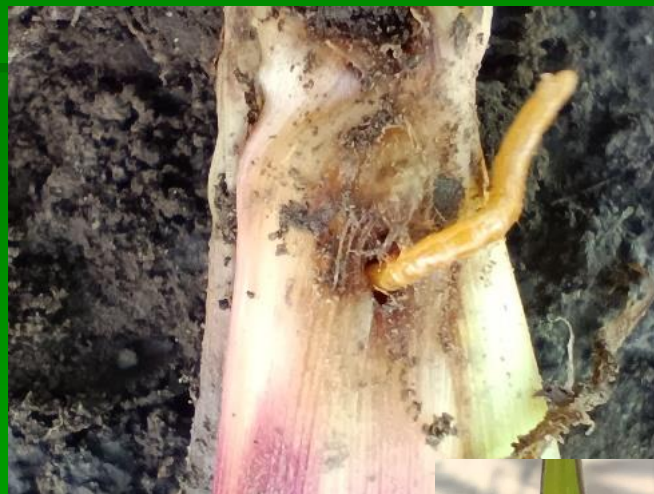
Vetési Varjú
Védett - 2001

A csíranövények gyökérzetét rágó talajlakó kártevőket fogyasztja

Talajlakó kártevők

Talajlakó kártevők

Perenye 2016. április

Arion fasciatus (Nilsson)
Szegélyes csupaszcsiga

Kukoricán is észlelt kártevők, amelyek jelentősége a jövőben változhat:

négyfoltos fénybogár (*Glischrochilus quadrisignatus*)

1. ábra. A négyfoltos fénybogár

(Fotó: A. Herrmann;

www.zin.ru/animalia/coleoptera/eng/nit_herr.htm)

Kukoricán is észlelt kártevők, amelyek jelentősége a jövőben változhat:

muharbolha (*Phyllotreta vittula*) – csíranövényt is károsít!!

A földibolhák (Alticinae) alcsaládba tartozó őshonos faj.

A muharbolha egyszikű növényekkel táplálkozik!!
(A keresztesek földibolhái (*Phyllotreta* spp.) kétszikűekkel táplálkoznak)

1n/l

Hámozás a fiatal kukoricánövény levelein - kukorica pusztulásához is vezethet.

Kártétele foltszerűen, de tömeges felszaporodása esetén, táblaszinten is jelentkezhet

Kukoricán is észlelt kártevők, amelyek jelentősége a jövőben változhat:

vörösnyakú árpabogár (*Oulema melanopa*)
az amerikai kukoricabogárral ellentétben a levélereket nem rágják át.

Kukoricabogár

30 éve jelent meg hazánkban

Foto: Farkas I.

Veszélyességi egyedszámok az adott évben szükséges imágó elleni védekezésekhez a termesztési cél szerint

	Vetőmag, csemege, pattogatni való	Áru, siló
egyed/csapda/nap		
A feromoncsapdában a tömeges rajzás időszakában	10-20	30-40
Sárgalap csapdákon a tömeges rajzás időszakában	1-3	5-6
egyed/növény		
Növényvizsgálattal (kora reggeli órákban)	0,5-1	3-5

Kukoricamoly – *Ostrinia nubilalis*

A levél kiterülése előtt a lárva kártétele

Fotó: Farkas I

Kukoricamoly – *Ostrinia nubilalis*

Rajzás

Általában május közepétől repülhet

5 km távolságot is megtehet az imágó

Tojásrakás esetenként több táblára is

Szürkületkor és éjszaka aktív

A lepkék nappal felvételezésnél felzavarhatóak

Áttelelés:

Lárvaállapotban a szárban

Bemeneti nyílás télre lezárva

Kemény fagyokat is túlél

A téli nagy hőmérsékletingadozások, amennyiben jelentős mennyiségű csapadék is esik, hatékonyan csökkenti az áttelelés esélyét.

Gyapottok bagolylepke

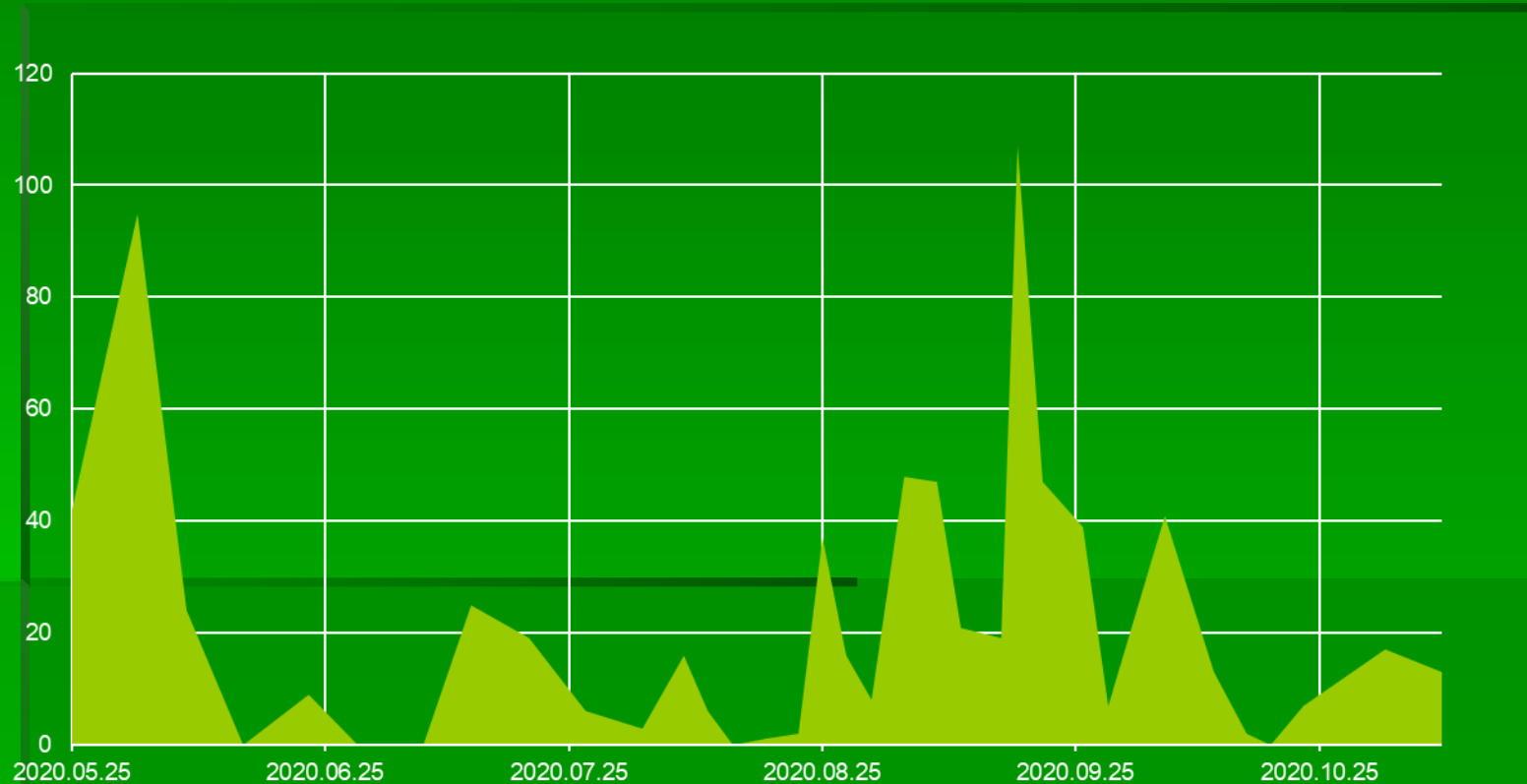

- Vándorlepke, de!
- Jelentősége nő
- Generatív részeket – tokoferol (E vitamin)
- Hazánkban 2-3 nemzedék
- Feromon- és fénycsapda
- Saját tapasztalat

Áttelelési potenciál változása – korai kártételek (Gyapottok-bagolylepke)

Gyapottok-bagolylepke fogási adatok (2020 Várbalog, kukorica)

Forrás: Saját csapdázási
eredmények 2020

2020.05.25.

2020.11.02.

	Kukoricamoly	Gyapottok bagolylepke
Peterakás helye	Tojáscsomók (25-50 pete) tetőcserép módjára fedik egymást, levelek fonákára helyezik petéiket	A nőtény lepkék egyesével (esetleg laza csoportokban) a bibéhez, virág- vagy terméskezdemény közelébe rakják tojásaikat.
Peteszám	300-500	1000
Aktív időszak	Éjszaka aktív (szürkülettől)	nappal is aktív
Csapdázás	Fénycsapda Illatanyag csapda	Fénycsapda Szexferomon csapda
	első stádiumú lárva kezdetben a kukorica leveleit lyuggatja, majd a címerszárbba furakodik	első stádiumú lárva a bibeszálak mentén bejut a csőbe
		Vándorlepke, inszekticid-rezisztenciát hordozhat magával
	2 n L szárbán	2-3 n B talajban – enyhe teleken áttelel

A védekezési időpont megválasztása

Felmerülő kérdés: Az adott évben össze tudjuk-e kötni a kukoricamoly, az amerikai kukoricabogár valamint a gyapottok-bagolylepke elleni kezelést???

RAJZÁSMEGFIGYELÉS (ELŐREJELZÉS) JELENTŐSÉGE

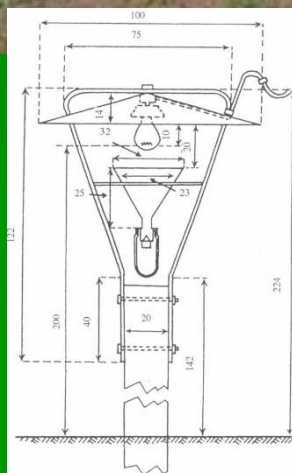
A döntést nehezíti, hogy *a kukoricamoly lárvája csak rövid ideig érhető el, mielőtt a szár belsejébe berágna.*

gyapottok-bagolylepke – szintén *csak rövid ideig érhető el, mielőtt bejutna a csőbe*

Fénycsapda – múlt és jelen

5

Új kihívás a kertészeti és szántóföldi növények termesztésében a zöld vándorpoloska (*Nezara viridula*)

Magyarországon 2002-ben találtak először példányokat, míg
az ázsiai márványpoloska 2013 óta van jelen hazánkban

Hétszer vedlik

Hazánkban 2
nemzedék

7 °C felett aktív

Fotók: Farkas I. 2025

Kukoricában a **jövőben** megjelenő új, jelenleg zárlati károsítók

Japan cserebogár – **zárlati kártevő!**

Popillia japonica

vs

Phyllopertha horticola

nébih

A potroh mindkét oldalán 5, a potrohvégén 2 fehér szőrösomó különbözteti meg a honos kerti cserebogártól

Csapdázás: zöld szín és illatanyag Szlovénia Ausztria

Forrás: NÉBIH

Spodoptera frugiperda – őszi sereghernyő

HONNAN ISMERHETŐ FEL?

A lepkék szürkés-barnás színezetűek, a hímek szárnyán jellegzetes mintázattal.

A nőtény a petéket általában 100-300-as csoportokban helyezi le a levelek fonáki részére.

A nagy hernyók 3,5-4 centiméteresek is lehetnek, színük barnás, **fejükön világos színű fordított Y-alakú mintázat**, továbbá a hátsó hasi részen négyzetes elrendezésben négy fekete folt látható. **Jellegzetes a hernyók „ablakos” rágásképe.**

Feromoncsapda

Románia, Bulgária

Forrás: NÉBIH, EPPO

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!